

Janez Čop

NAVODILA ZA UMETNO VZREJO FAZANOV Z DOMAČOKOKLJODragi lovski tovariš!

Ta kratka navodila za valjenje in vzrejo fazančkov s kokljami imajo namen, da Ti pomagajo pri uspešni gojitvi te pernate divjadi. Mogoče imaš že lastne izkušnje iz prejšnjih let, vendar vseeno upamo, da boš našel podrobnosti, katerim si polagal mogoče manj pozornosti. Ne bo pa tudi odveč, če si obnoviš znanje in napotke, ki ti jih nudimo.

Umetna vzreja fazanov ni prav nobena skrivnost in je dostopna vsakemu lovcu. Od Tebe zavisi s kakšno vestnostjo in ljubeznijo postopaš pri tem delu. Ne zamenjaj umetni odgoj fazana z vzrejo domačih kur. Kebčki so mnogo bolj občutljivi za hitre klimatske spremembe kot so padec temperature, močni vetrovi, kratkotrajni nalivi, toča, itd. Tudi boleznim so v večji meri podvrženi kakor piščanci. Vsled tega je odgoj kebčkov bolj zahteven.

Jajca za umetni odgoj nabavimo v fazaneriji ali jih pobereмо iz gnezd v naravi, kjer so v nevarnosti, da jih uniči košnja. Jajca morajo biti v fazaneriji skrbno odbrana po velikosti, obliki in strukturi lupine, tako da lovci dobe res kvalitetni razplodni material. Jajca odpošiljamo v pletenih košarah ali kartonskih zabožčkih in morajo biti dobro zavarovana pred tresljaji. Predno prispe pošiljka jajc poskrbi za:

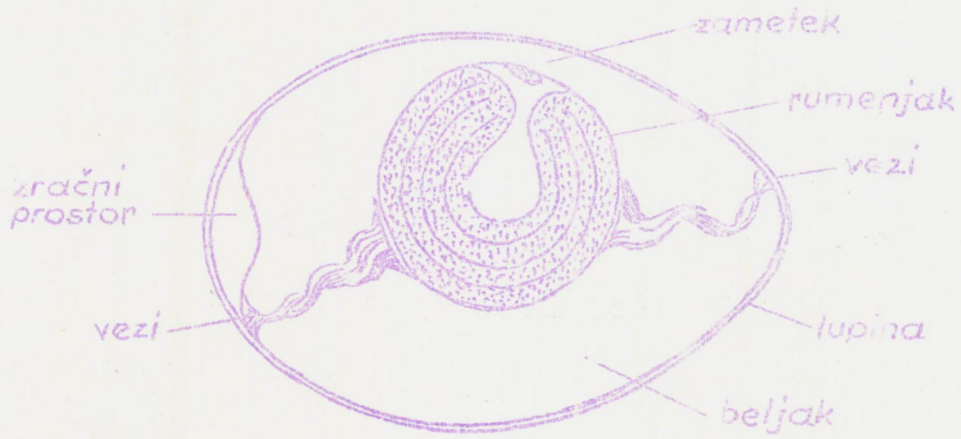
1. prostor, kjer boš namestil gneздо
2. valilni zaboj
3. kokljo, ki bo valila in vršila nadaljnji odgoj

4. odgojni (vzrejni) zaboje s predvorjem-tekališčem
5. umetno (tovarniško) hrano

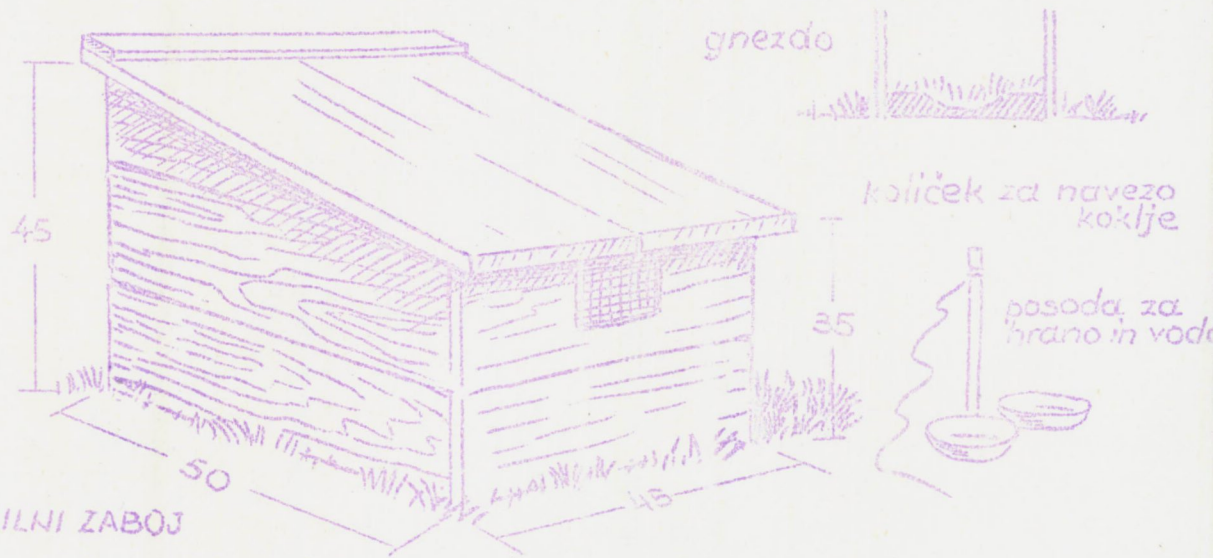
Pravilna izbira mesta za valjenje:

Predvsem ne sme potekati valjenje v zaprtem prostoru, n.pr. šupah, hlevih, podstrešjih, temveč na prostem. Gnezdo moraš napraviti v valilnem zaboju na tleh, čim bolj prirodno in na mirnem mestu. Okolico gnezda očisti vsake nesnage. Zavarčvano mora biti pred dežjem, vetrom in roparicami. Pravilna izbira tal za gnezdo je velike važnosti - ta naj bodo rahla, da lahko propuščajo vodo. Najprimernejša so topla, humozna zemljišča. Ilovnata podlaga, ne samo da zadržuje vodo, je tudi mrzla in ne ustreza. V primeru, če so tla suha, jih vsaj 24 ur pred nasaditvijo navlaži z mlačno vodo, vendar ne toliko, da bi nastale mlakuže. Tudi pozneje med samim potekom valjenja, predvsem pa v zadnjih dnevih pred izvalitvijo kečk in če je ozračje dalj časa suho in vroče, navlaži okolico gnezda z vodo. S tem nadomestiš jajcu pomanjkanje vlage. Vsekakor morata biti gnezdo in koklja zaščitena pred vetrom in sončnimi žarki, da se prepreči močnejše izhlapevanje jajc .

Lažje boš razumel, zakaj vse te podrobnosti, če te seznanimo z osnovno zgradbo jajca. (sl. 1). Zunanjo plast tvorijo trda lupina, ki jo sestavljajo rudninske snovi, predvsem apnenec. V sami površini lupine so majhne odprtine - pore, skozi katere se vrši izmenjava plinov (zračenje) med zunanjim svetom in notranjostjo jajca. Lupina preprečuje nenormalno (prekomerno) izhlapevanje in krije potrebe novega organizma po apnencu. Apnene soli se izločajo v novo nastajajoči organizem samo pri primerni vlagi. Vsled tega ne smemo lupine onesnažiti ali zamastiti, še manj pa jo drgniti s trdimi predmeti, da bi

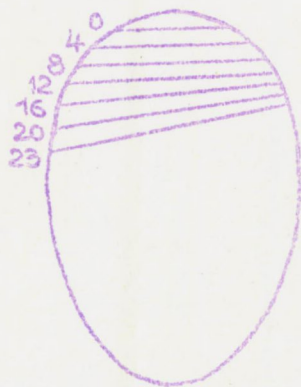

SI.1 PREREZ FAZANJEGA JAJCA

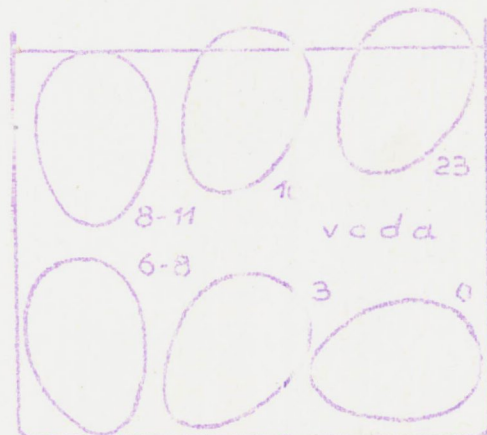

SI.2 VALILNI ZABOJ

stopnje večanja zračnega prostora v času razvoja

položaj jajca v vodi

SI.3

odstranili umazanijo. Tudi prašno okolje ni primerno za gnezdo. Razvijajoči se organizem potrebuje pravilno vlago in temperaturo in če so luknjice v lupini jajca delno zaprte vsled umazanije ni možna normalna izmenjava plinov in tak organizem v jajcu seveda zamre.

Notranjost jajca sestavljajo beljak, rumenjak (zametek), zračni prostor (vedno na topem delu jajca) in vezivne niti. Iz belega dela rumenjaka se razvije organizem, ostali del rumenjaka pa služi le-temu za prehrano v dobi razvoja. Beljakovinski sloj varuje rumenjak tudi pred tresljaji. Zametek je v vsakem jajcu, tudi če ni oplojeno, le da se v tem primeru ne razvije kebček. Če nepravilno postopamo z jajci (tresljaji) se spiralni vezivni nitki, ki držita rumenjak v sredini, pretrgata. Vsled tega pusti jajca, ki si jih prinesel domov ležati 24 ur v poltemnem prostoru pri temperaturi 12-16°C, da se vsebina umiri. V primeru, da so jajca že prispela, nimaš pa še koklje, obračaj jajca vsak dan za 90° v vzdolžni osi. Zakaj? Rumenjak je lažji od beljaka in če ne spreminjaš lege, vezi popuste, rumenjak se prilepi ob zgornjo notranjo ovojnico in vsled tega je jajce nesposobno za nadaljnji razvoj. Tudi v inkubatorjih je potrebno dvakratno obračanje jajo na dan. Navidezno so to malenkosti, ki pa so večkrat vzrok neuspeha. V naravi fazanka sama "obrača" v gnezdu jajca in enako kokoš, ko vali.

Valilni zaboj: Grajen naj bo solidno iz desk. Da ne pride mokrota v notranjost je treba streho obiti s strešno lepenko ali pločevino. Še boljše, ako zaščitiš valilni zaboj tudi s strani. Mere so razvidne iz priložene skice (sl. 2). Streho pričvrsti na tečaje tako, da jo po potrebi lahko dvigaš. Na čelni strani napravi majhno odprtino (okence), zavarovano z mrežico, kjer lahko opazuješ kokljo, če mirno sedi. Valilni zaboj postaviš

kar na zemljo. Pod je brez desk! Pred dlakastimi roparicami zavaruj valilni zaboj pri tleh iz zunanje strani. Te rade izpodkopljejo stene zaboja, da bi prišle do jaje ali kokoši! Če nameravaš napraviti več gnezd n.pr. 5, vzemi vsled varčevanja materiala primerno dolge deske in napravi vmes odgovarjajoče pregrade, tako da imaš gnezda skupaj v eni vrsti. V slučaju, da nimaš teh valilnih zabojev, za nasad, uredi gnezdo v primernem zaboju.

Priprava gnezda:

Gnezdo napravi čim bolj prirodno na zemlji. Če tla ne odgovarjajo, položi v zaboj travnato rušo. Odstrani vse ne snago. Ta privlači mrčes in druge živali, ki vznemirjajo valečo kokljo. Tla ne smejo biti zbita, temveč rahla. Na tako očiščeno in malce poglobljeno podlago položi prav tanek sloj sveže pokošene in osušene trave. Gnezdo naj bo za spoznanje dvignjeno nad višino neposredne okolice (slika 2) tako, da ga ob močnejšem nalivu ne zalije voda. V gnezdo nasadi zvečer, ko je koklja bolj mirna, 17-20 jaje. Podložena morajo biti najkasneje 4-5 dni po prejemu.

Koklja:

Ves potek valjenja in tudi vzreja kebčkov zavisi v prvih tednih od koklje. Poskrbi, da dobiš res dobro in zdravo kokoš. Po naših ugotovitvah gre visok odstotek neuspeha na račun slabih kokelj in Ti zato toplo priporočamo, da upoštevaš sledeče: v kolikor nimaš svojih kokoši nabavi le-te iz področij, ki niso okužena z boleznimi (kuga, kolera, tifus, difterija zajedavci itd.). Izberi kokljo, ki je bila cepljena. Računaj s tem, da pretežna večina rejcev zadrži dobre koklje za dcmačo

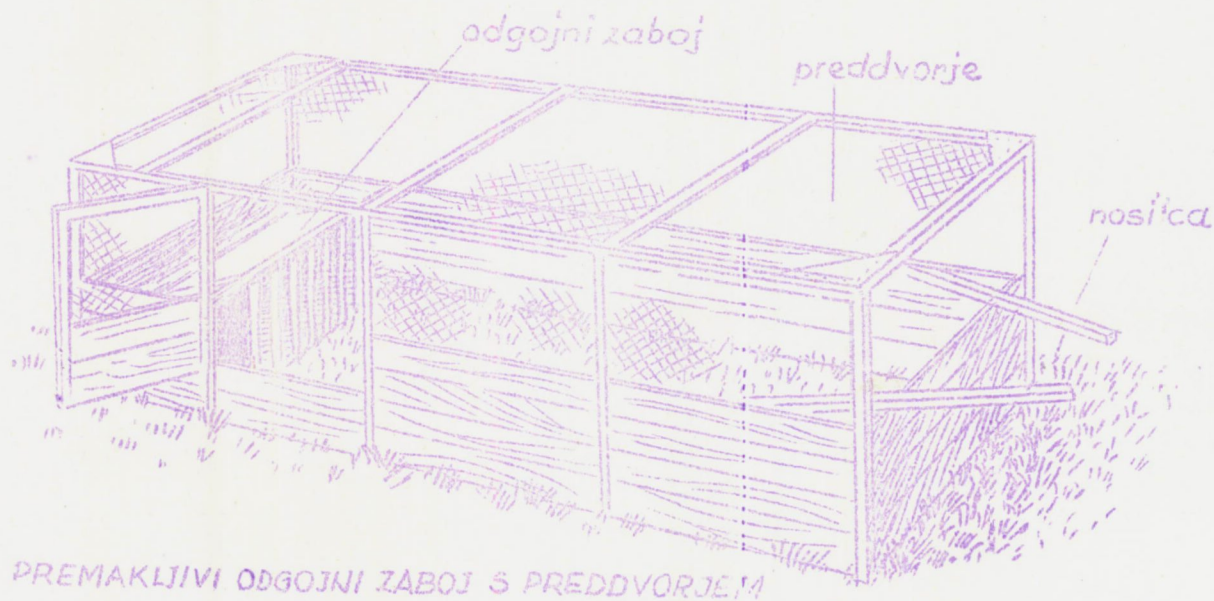
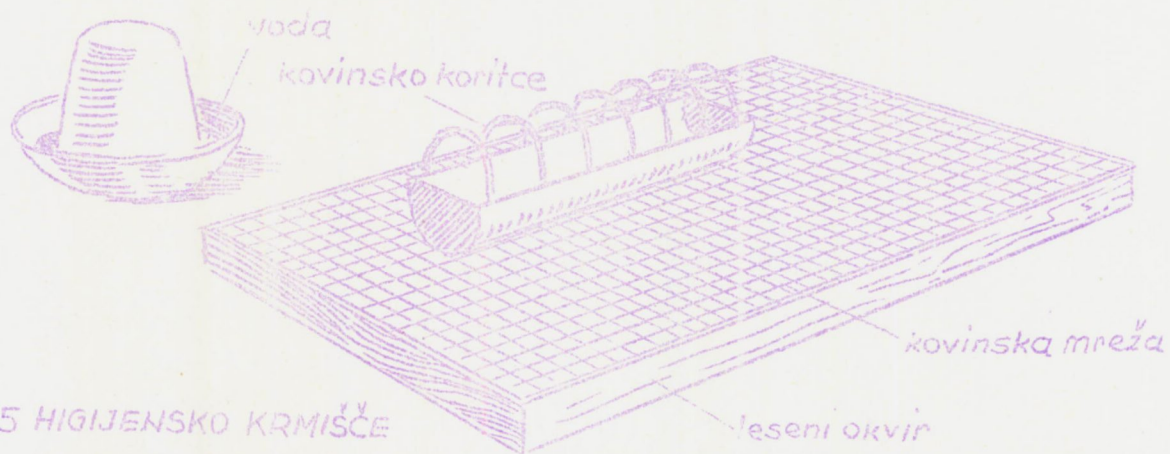
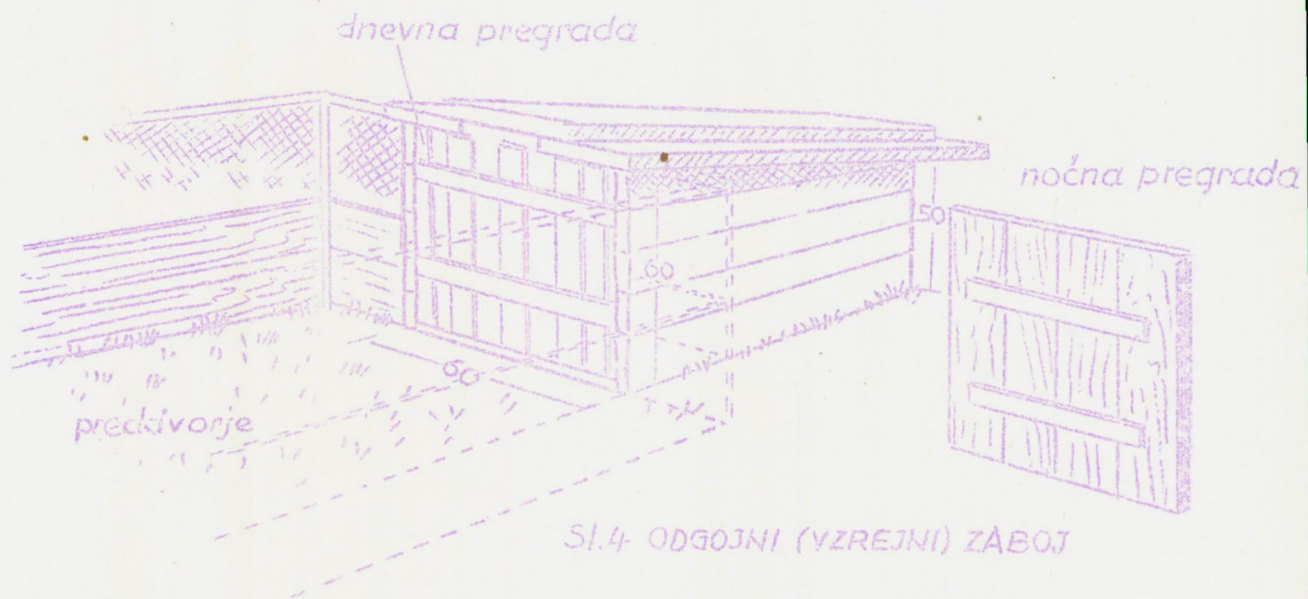
vzrejo piščancev in se hoče znebiti le slabših. Pred nabavo poizvedi, če je dotična koklja v isti sezoni enkrat že sedela na gnezdu. Redko se zgodi, da ista koklja takoj nato še drugič mirno vali. Koklje z garjavimi nogami niso uporabne za valjenje kebčkov, ker se bolezen lahko prenese. Ne bo napak, če povprašaš za strokovni nasvet veterinarja. Pred nasaditvijo napraši kokoš z DDT ali drugim praškom proti mrčesu (uši, klopi itd.).

Da ugotoviš, ali bo koklja dobro valila, napravi sledeč poskus: V pripravljeno gnezdo v valilnem zaboju položi 3-5 kurjih jajc in namesti kokljo. Na njih naj sedi 2-3 dni. Njeno obnašanje večkrat opazuj. Koklja mora mirovati in ne sme vstajati iz gnezda. Nervozno obnašanje je znak, da koklja ne bo uspešno valila in jo moraš odstraniti. Imej nekaj kokelj v rezervi za zameno. Šele ko ugotoviš, da na teh poskusnih jajcih mirno sedi, podloži (zvečer!) fazanja jajca.

Svetujemo Ti še drugo rešitev: Primeri se pogosto, da dobra koklja, če jo preneseš v drugo okolje, postane nervozna, ne sedi več mirno. V tem primeru je najbolje, da odneseš jajca in po možnosti valilni zaboje k rejcu (kmetu), tako, da vali koklja v domačem okolju. Seveda moraš dati rejcu zato primerno odškodnino. Po izvalitvi se morajo kebčki osušiti, nakar jih šele neseš domov. V takem slučaju veljajo ista navodila za zavarovanje pred boleznimi za postopanje s kokljo, za namestitev gnezda itd.

Odgojni (vzrejni) zaboje in tekališče:

Ko se kebčki izvale, in dodobra osuše, prenesemo v odgojni zaboje najprej kokljo, ki je valila in nato šele kebčke. Slika 4 shematsko prikazuje tak odgojni zaboje z odgovarjajočimi merami in predvorjem-tekališčem. Grajen naj bo vsled večletne

uporabe solidno. Tla so iz močnejših desk. Streho dobro zavaruj pred dežjem s strešno lepenko in napravi tako, da se srednji del strehe odmakne (v sredini prekriva deska dve stranski). Skozi odprtino po potrebi (čiščenje, cpazovanje) prideš z roko v notranjost zaboja. Tla prekrij s tanko plastjo suhe mivke zaradi lažjega čiščenja. Na čelni strani je okvir iz letvic, med katerimi je 8 cm razmaka. Tako koklja ne more zapustiti zaboja, kebčki pa med letvicami tekom dneva neovirano prehajajo ven in noter. Zvečer namesti nočno pregrado, tudi v primeru, če hočeš imeti kebčke preko dneva (dež, mraz) zaprte v zaboju. Dokler se kebčki ne operijo, so zelo občutljivi za vlago, roso in dež.

Odgojni zaboju s tekališčem služi prvenstveno za prvih 14 dni. V prvi dobi kebčki ne poznajo glasa koklje in brez omejitve prostora (tekališča) se porazgube. Zemljišče, kjer boš vršil nadaljnji odgoj naj bo toplo, suho, propustno ter sončno in v mirni okolici, predvsem zavarovano pred ro-paricami. Zelena podlaga - trava je najboljša, ustrezen pa je tudi peskovit teren. Travo spočetka na kratko pristriži. Pozneje to ni več potrebno. Odgojni zaboju in tekališče stalno premeščaj na svežo podlago (valeč klijone). Tako kebčke siliš, da se živahno gibljejo, ko brskajo in iščejo hrano (žuželke) na vedno sveži površini. Če cpustiš premikanje je nevarno, da se pojavi bolezen, predvsem kanibalizem. Vsled "dolgočasja" se fazančki prično med seboj kljuvati in čim prične kakšen kebček krvaveti, planejo ostali po njem in ga usmrte. Slika 6 prikazuje praktično izvedbo premakljivega odgojnega zaboja s tekališčem, ki ga enostavno premeščamo po zemljišču. Odgojni zaboju je pritrjen na okvir tekališča. Velikost je 2 x 1 x 0,6 m. Do višine 30 cm od tal je tekališče ograjeno z deskami, nad njimi je gosteje pletena mreža.

Potek umetne gojitve:

V teku valjenja posvečaj pozornost čistoči v gnezdu in okolici valilnega zaboja ter pravilnemu, rednemu krmljenju in zdravju kcklje, Dnevno dvigni kckljo ob istem času (zjutraj!) iz gnezda za 10-15 min, da se nakrmi in napoji ter jo ponovno položi previdno v zaboj na gnezdo. Kcklja si v jutranji rosi navlaži perje in prenese potrebno vlago v gnezdo. Privaditi jo moraš na red. Ob valilnem zaboju namesti količek (sl. 2), na katerega pritrdiš kratko vrvico in privežeš kckljo. Ob količek polči posodo za hrano in vodo ter nekaj drobnega peska. Kckljo krmi z vodo in zrnato hrano (koruzo), ki jo predhodno zvečer namočiš z vodo. Posodo sproti očisti in postavi na sonce, da se osuši. Če je kcklja jajca onesnažila z blatom, jih umij na rahlo z mlačno vodo in mehko krpo, nikakor pa jih močno ne drgni. Če je izrazito suho vreme, navlaži okolico valilnega zaboja z vodo. Primerno pa je v tem primeru tudi rahlo občasno škropljenje jaja v gnezdu z mlačno vodo, predvsem v zadnjih 2-3 dnevih. To napravi tedaj, ko kcklje ni v gnezdu.

Dan pred izvalitvijo (24.dan) pripravi čiste, mehke in dobro oprane krpe ali (mehko vato, perje, puh) ter zabojček iz kartona ali podobno (lonc, pehar), kamor beš položil izvaljene kebčke izpod kcklje, da se na toplem prostoru (pod pečico ali nad štedilnikom) osuše. Izvalitev se prične v 24.-26. dan po nasaditvi. V tem času moraš budno in potrpežljivo spremljati potek izvalitve. Odstranjaj samo prazne lupine, Kebčku, ki se sam ne more osvoboditi lupine, nima pomena pomagati. Organizmu primanjkuje "življenska sila" in slej ko prej tak fazanček pogine. Pazi, da kcklja ne pohodi kebčkov, čim jih opazi. To ni redek pojav. Po osušitvi prenesi najprej ko-

kljo, nato kebčke v spredaj, opisani odgojni zaboj. Jajca, ki se niso izvalila, preglej, zakaj se niso razvila (oplojena, neoplojena, zamrta, razbita).

Krmljenje fazančkov:

Prvi dan, največ pa 36 ur po izvalitvi kebčki ne potrebujejo hrane. Organizem porabi najprej svojo rezervo. Danes proizvajajo umetno (briketno) hrano, pripravljeno prav za kebčke. Proizvajalec je Tovarna močnih krmil v Ljubljani. Oznaka za tovarniško hrano je "Fzp". Vse fazanerije v Jugoslaviji krmijo fazančke s to umetno hrano. Nabaviš jo v Lovski zadrugi v Ljubljani.

Pri hranjenju pazi na čistočo. Sl. 5 ponazoruje higijensko krmišče, ki ga brez truda in večjih stroškov napraviš sam in postaviš tik odgojnega zaboja v predvorje-tékališče. Prečne pregrade na krmilnem koritcu (ta je iz lesa ali pločevine) preprečujejo, da bi kebčki šarili po hrani, jo onesnažili in zbrskali. Tudi posodo za vodo (iz gline, lesa, pločevine) zaščititi s tem, da v sredini (npr. podstavka za rože) namestiš steklenico ali kamen, primerne velikosti in oblike. Kebček pride do vode le ob robu posode. Gostejša mrežasta podlaga na lesenem okvirju je prenosljiva in služi za to, da iztrebki, raztresena hrana in ostalo pade skozi. Ne pozabi na droben pesek, do katerega pride lahko tudi koklja.

Prve 4-5 dni naj koklja dobi isto hrano kot kebčki. Ko sama jemlje položeno krmo privabi in navadi kebčke sprejeti hrano. Pozneje vsled manjših stroškov na trosi zrnato hrano koklji v rob odgojnega zaboja, le vodo in pesek ji postavi izven zaboja tako, da oboje doseže.

Kebčke hrani sledeče:

1.-3. teden: 4 x dnevno. (6, 10, 14 in 18. uri). Obrok sestoji iz umetne (tovarniške) hrane, katero moraš zdrobiti. Dodajaj trdo (največ 15 minut) kuhano jajce, nekaj rmana, koprive ali

drobnjaka. Oboje prav drobno seseklaj. Na 10 fazančkov računa 1-1/2, od 3. tednov pa 2 jajca. Fazančki se ne smejo preobjest vsled tega daj manjše obroke in te večkrat (4 x dnevno). Navadi jih moraš na red, tako da vedno pritečejo h koritu in imaš obitek da so lačni. Ko vidiš, da so se nahranili, koritce odstrani. Vodo menjaj najmanj 2 x dnevno, da bo sveža in ne sparjena ali onesnažena. Pri umetni prehrani organizem potrebuje več vode kot normalno.

4. teden: 3 x dnevno. Sestava: 2/3 umetne hrane, ki jo ni treba več drobiti, 1/3 zrnate hrane (žita). Spočetka na pol zdrobljeno pšenico ali ječmen, pozneje cela zrna. Polagaj svežo zelenjavo, ki pride prav tudi v nadaljnjih tednih odgoja.

5. teden: 3 x dnevno. Isto kot 4. teden. Z jajci ne krmi več, temveč dodajaj že nekaj mesa.

6. teden: 2 x dnevno. 2/3 zrnate (kuhane) in 1/3 umetne hrane, enako še meso. Te sestave se drži do izpusta v lovišče.

Vseskozi moramo ostanke hrane sproti odstranjevati, da ne pride kebček do pokvarjene hrane.

Zjutraj izpuščaj kebčke na prosto šele, ko posije sonce in se osuši rosa. Na splošno pa izpuščanje in zapiranje prilagodi dnevnim vremenskim razmeram, skrbí, da kebčke ne zaloti močan naliv ali toča. Skušaj obdržati tekališče suho, s tem, da ga pred dežjem prekriješ.

Konec 3. tedna odstrani predvorje, da se kebčki prosto gibljejo po travi, si sami iščejo naravno hrano - žuželke itd. Lahko izpustiš tudi kokljo, da jih sama vodi. Ako imaš omejen prostor naveži kokljo na vrstico (cca 20 m) za količek, da se preveč ne oddalji. Prepreči stik z ostalo domačo perjadjo. Lovci praktično raje tudi tako, da prve tri tedne drže fazančke doma, nato pa odgojni zaboj s kokljo vred prenesejo v predel lovišča, kjer previdevajo njih izpust ali novo naselitev. Koklja je stalno v zaboju, kebčki pa le občasno prehajajo h koklji po vodo, hrano in

preko noči. Sčasoma se porazgube in tedaj odneseš kokljo domov. Teda ne smeš se prenagliti in prezgodaj odstraniti kokljo. Še v 7. in 8. tednu radi iščejo fazančki zaščite pri koklji, Divjad se že od mladih nog privadi na stalnost rastišča in z nadaljnjim krmljenjem zadržiš divjad na tem prestoru. Uničevanje roparic v okclici je samo po sebi razumljivo. Priporočamo Ti, da namestiš odgojni zaboj ob robu gozda ali polja, kjer rastejo lucerna, detelja, ajda itd. Te poljščine privabijo številne žuželke, ki so fazančkom najljubša naravna hrana. Vedi, da je v prvih tednih življenja hrane kebčkov v naravi 90% živalskega izvora, predvsem iz drobnih žuželk in šele v 6. tednu je razmerje med živalsko in rastlinsko hrano 50 : 50.

Nekateri lovci krmijo kebčke z mravljičnimi jajci, vendar vedi, da je z biološkega stališča razkopavanje mravljišč nezaželeno in škodljivo, ker z njih uničevanjem kvarimo biološko ravnotežje v naravi.

Pobiranje fazanjih jajc iz gnezd v naravi:

V naravi, v lovišču, ki je že naseljeno s fazani ni težavno priti do fazanjih jajc, katere nato vališ doma s kokljo. Ta način pa zahteva stalno prisotnost v revirju. Vsled zgodnje košnje propadejo številna gnezda v krmilnih rastlinah-detelji, lucerni in na travnikih. Na teh ogroženih površinah pred košnjo mirne vesti poberi jajca iz gnezd, sicer bodo itak uničena. Fazanko prisiliš, da poišče drugo mesto in napravi novo gnezdo. Jajca iz narave so kvalitetna in odstotek oplojenosti je višji od onih iz fazančrij. Puščanje nepokošenih otcčkov okoli gnezda je dvomljivo, predvsem na odprtem polju. Slej ko prej so fazanka in jajca plen roparic.

Pri reševanju gnezd pred košnjo moraš paziti na to, v katerem obdobju odvzameš jajca: v času nesnosti ali valjenja, ko fazanka že sedi. V prvem primeru organizem še ni^v razvoju

in skušaj iz 2-3 gnezd dobiti odgovarjajoče število jajc za podložitev. Gnezdo nato uniči, da fazanka napravi drugo. Gnezdo z manj kot 10 jajci je znak, da fazanka še ne sedi normalno. Jajca shrani doma na primernem prostoru in jih v teku 8-12 dni podloži koklji. Če pa ti uspe hitreje zbrati 15-20 jajc, jih nasadi preje. Lahko pa pred samo košnjo odvzameš vsa jajca iz gnezda! Pri prenašanju rokuj skrajno previdno! Nesnost se prične nekako sredi aprila in traja 1 - 2 meseca. To zavisi od vremenskih razmer. Normalno je gnezdo po 20-25 dnevih polno.

S pobranimi jajci iz gnezda, kjer je bilo valjenje že v teku, postopaj hitreje - v teku 2-3 ur jih moraš podložiti koklji. Imej pripravljeno košarico ali slično posodo, v katero daj nekaj vate ali mehke trave. Pretresanje jajc pri prenašanju bolj škoduje kakor ohladitev. Koklja mora biti doma že pripravljena. Ugotoviti, če so jajca že v štadiju valjenja ni težavno: gnezdo je polnoštevilno jajc, ta so topla in fazanka sedi na gnezdu ali pa je v neposredni bližini. Ubiješ lahko eno jajce in ugotoviš, če je zametek razvit. V katerem dnevu valjenja je jajce Ti prikazuje sl. 3. V času razvoja se zračni prostor (slika levo) v jajcu z dnevi povečuje. Desno je prikazan položaj jajca v vodi (vzemi mlačno!). Čim večji je zračni prostor, tem bolj se jajce dviga. Spočetka se potopi, nato pride v pokončno leto, se dviga in v 23 dnevu (dan pred izvalitvijo) štrli topi del nad vodo. Številke pomenijo dneve.

Opisani način umetne gojitve fazanov s pobiranjem jajc iz gnezd v naravi ni le teorija temveč temelji na odličnih uspehih v številnih državah Evrope, predvsem Češkoslovaške. Lovci se pri gojitvi te divjadi poslužujejo edino tega načina umetne gojitve in so sistem fazanerij povsem opustili. Gredo tudi tako daleč, da celo iz ugotovljenih gnezd, ki niso ogrožena od košnje sistematično ^{odbirajo} jajca in jih vale s kokljami ali inkubatorji. Fazanko s tem tudi prisilijo, da stopnjuje nesnost v

istem gnezdu! V osnovi je to enak princip, kakor ga zasleduje umetna gojitev v fazanerijah, kjer je povprečna nesnost 50 jajc na fazanko. To pa na opisani način dosežeš enako pri fazanki v naravi.

Bolezni kebčkov:

Navodila bi ne bila popolna, če Te ne bi opozorili in Ti svetovali tudi pri boleznih te divjadi. Najhujša je "singa-
moza" ali rdeči črv sapnika. Na vlažnih tleh pozobljejo ketčki s hrano jajčeca tega zajedalca, ki se nato razvije in naseli v sapniku. Prenosilci bolezni so gliste in polži. Pride do zamašitve sapnika in kebček težko diha. To takoj opaziš, ker stalno dviga glavo in lovi sapo. Bolezen zatreš z B.A.T.-praškom, ki ga imej vedno pri roki. Napravi lesen zabojček ali škatlo iz kartona v velikosti 30 x 30 x 30 cm z nekaj lučnicami za dostop zraka. Količino 3,5 - 4 grame praška vpihaj 3 x v zabojček, vedno po eno tretjino v presledku 5-6 minut. Zabojček ali škatlo večkrat stresi, da kebčki vdihavajo prašek. Pravočasen ukrep rodi uspeh.

Druga pogosta bolezen je krvava griža ali KOKCIDIOZA, ki se pojavi med 2. in 8. tednom. Kebčki niso živahni, se leno gibljejo, čepe in so brez teka. Vzporedno nastopi driska, črevesna odprtina je onečedena. Za zdravljenje uporabi "Sulfadimidin", ki ga po navodilih daješ v vodo za pitje 2-3 dni. Odgojni zaboj in ostala oprema se mora dezinficirati. Priporočamo Ti, da se ob znakih bolezni posvetuješ s pristojnim veterinarjem.

Lahko smatramo kot bolezen tudi kljuvanje perja, ki je najbolj nevarna v 3. in 4. tednu ali tudi pozneje, ko fazančki dobe novo perje. Vzrok je pomanjkanje beljakovin v hrani. Kebčkom moraš dajati v hrani več beljakovin, npr. kuhano meso. Premeščaj jih stalno na svežo travo, ako jih držiš v tekališču.

Obstojajo še vrste bolezni, ki lahko ogrožajo uspešno rejo kebčkov. Ne bomo jih naštevali, ker se pojavljajo le občasno. V primeru, da kebčki kažejo različne znake bolezni ali pa začnejo celo poginjati je nujno potrebno - v kolikor gre za večjo rejo, ugotoviti vzrok. Priporočamo pošiljanje poginjenih ali tudi bolnih kebčkov najbližji veterinarski zavod, ki bo po ugotovitvi dal vse potrebne nasvete, kako bolezen preprečevati, oziroma zatreti.

Izpust v lovišče:

Za svoj trud boš nagrajen ob izpuščanju vzrejenih kebčkov v lovišče. V kolikor si prenesel kebčke s kokljo vred na spredaj opisani način v predel lovišča se itak sami sčasoma porazgube. Ako si jih gojil doma, nikakor ne smeš izpustiti mlade fazančke v lovišče pred 8 tednom. Tedaj so že toliko razviti, da se sami znajdejo. Dobro premisli, kje v lovišču boš pomnožil stalež ali ga na novo naselil. Izpusti jih na vsak način zvečer, ob nastopu mraka. Ne spuščaj jih v prostost sredi odprtega polja, temveč ob robu gozdičev, voda in podobno, kjer je bogata podrast. Prepreči, da ob izpustu ne zlete kvišku s tem, da postaviš košaro nekaj metrov od roba znotraj gozdiča ali v dobro naravno remizo. Ako jim natrosiš še nekaj zrnate hrane, jim bo ta tudi prav prišla. V teh predelih pa za roparice seveda ne sme biti mesta če hočeš, da boš jeseni imel uspešen lov.

Navodila za razkuževanje:

Vedno uporabljamo sredstva, ki so poceni in obenem učinkovita. Povdaril bi, da se je vselej treba točno pridrževati navodil za razredčevanje. Pogosto prevladuje mnenje, da močnejše raztopine bolj delujejo, kar pa ni točno.

Za razkuževanje opreme (valilni zaboji, odgojni zaboji, lesna ogrodja) uporabljaj 2 % raztopine lužnega kampa (2 dkg na

l liter vode). Ker je raztopina jedka pazi na roke. Lesena oprema se po razkuževanju mora dobro posušiti.

Za razkuževanje krmilnikov in napajalnikov uporabljaj 0,5 % raztopino "Omnisana" sredstva, ki ga lahko kupiš v apoteki ali pri Vetprometu v Ljubljani. Temu razkužilu je priloženo navodilo.

Za razkuževanje tekališča, v kolikor se ta zaradi posebnih pogojev uporablja delj časa na istem mestu, potrosi tekališče z živim apnom, da bo popolnoma belo. Lahko se isto zemljišče ponovno uporabi, ko se živo apno raztopi (po dežju, ali če ni dežja, ga je treba preliti z vodo). Če bi keščki prišli na živo apno, lahko dobijo opekline na nogah ali vnetja dihal.

Za razkuževanje ne uporabljaj ostala jedka razkužila, posebno pa ne karbolinej, kar lahko škoduje.

Upamo, da boš navodila koristno prenesel v Tvoje praktično delo in Ti želimo obilo uspeha. Ne obupuj, če Ti prvič spodleti - vsaka šola nekaj stane. Dolžnost je, da svoja opažanja in uspehe posreduješ lovcem - gojiteljem v Tvoji in sosednji lovski družini. Navodila ne čuvaj samo za sebe, temveč jih stavi na razpolago ostalim koristnikom. Smatraj za svojo lovsko dolžnost, da priloženi obrazec točno in do roka izpolniš, staviš svoje pripombe, bodisi dobre ali slabe in odpošlješ LZS.

Lovska Zveza Slovenije

Izdelal: dipl.biol.Janez Čop

Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo
Slovenije - sektor za lovstvo
Ljubljana, Večna pot 30

V Ljubljani, aprila 1961.